

Szöllősi Hírek

A Zsongorkő Baráti Kör lapja 1998. május

MÁJUS - PÜNKÖSD HAVA

PÜNKÖSD

Pünkösöd ünnepét a keresztény egyház annak emlékére tartja, hogy Jézus mennybemenetele után a Szentlélek leszállt az apostolokra. A húsvétot követő ötvenedik napra esik pünkösöd, amely mozgóünnep május 10-e és június 13-a között. Pünkösdkor több régi búcsújáráshelyen búcsújáránapot tartottak, például Csiksomlyón, Máriaradnán, Vodnicán, Andocson, Ferencszálláson, Mátraverebélyen. Néhány helyen a pünkösdi búcsúnap elvesztette jelentőségét, Ferencszálláson, Csiksomlyón azonban máig erre a búcsúra zarándokolnak el a legtöbben (BARÁTH J. 1990:410).

Krisztus mennybemenetele után az apostolok, Mária és a legközelebbi tanítványok közösen ünnepelték meg pünkösödöt: "Amikor pedig eljött a pünkösöd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek széteszlottak és leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogy a Lélek adta nekik, hogy szóljanak" (AP.CSel. 2. 1-7). A Jeruzsálemben tartózkodók meglepődve

vették észre, hogy amit az apostolok beszélnek, ki-ki a maga nyelvén érti. Előállott Szent Péter és prédikálni kezdett. Beszédének hatására sokan megtértek, és belőlük alakultak az első keresztény gyülekezetek. Pünkösöd tehát az egyház születésnapja is. A középkorban a szél zúgását, ami a Szentlélek eljövételét előzte meg, kürtökkel, harsonákkal utánozták. A "tüzes nyelveket" pedig égő kóccok dobálásával, amelyeket a templom padlásáról eresztettek a hívek közé. Csíkdelnén (csik vm.) a Szentlélek jelképeként fehér galambot repítettek szabadon a mise alatt (BÁLINT S. 1976:342-343).

Pünkösdkirály-választás

A pünkösdi királyt löversennyel vagy más ügyességi próbával választották. Európa jelentős részében már a középkor óta választanak pünkösdi, illetve májusi királyt. Magyarországon a 16. században már ismert volt a pünkösdi királyság múló, értéktelen voltára utaló szólás: *Rövid, mint a pünkösdi királyság.* A 17. század végén és a 18. század elején a huszárezredekben *májuskirályt* választottak. Egy 19. századi szokásgyűjtemény részletesen közöl egy lovasversennyel történő pünkösdkirály-választást a Dunántúlról. "A pünkösdi király egy évig minden lakodalomba, ünnepélyre, mulatságra hivatalos, minden kocsmában ingyen rovása van, amit elfogyaszt, fizeti a község. Lovát, marháját, tartoznak a társai őrizni, s ha netán, valami apró vétséget követne el, azért testi büntetéssel nem illetik. Ilyen nagyúr a pünkösdi király egy álló évig" (RÉSŐ ENSEL S. 1867:217).

TARTALOMBÓL

Beszámoló a ZSBK taggyűléséről

A nyugdíjasklub hírei

DIALÓGUS A CIVIL MAGYARORSZÁGÉRT

MIRŐL VOLT SZÓ A ZSBK ÁPRILISI TAGGYŰLÉSÉN?

Lemondott a ZSBK ügyvezető elnöke!

Sándor Tibor ügyvivő köszöntötte a tagságot és szót adott Nagy Sándor kerékpárversenyzőnek, akit a ZSBK 10.000 Ft-tal támogatott. A sportoló megköszönte a szervezet pénzügyi támogatását, elmondta, hogy kerékpárja felújítására, javítására fordította az összeget.

Ezt követően Sándor Tibor felolvastott egy levelet, melyet a vezetőség kapott dr. Pallós Zoltántól. Az eddigi elnök a levélben értesítette a vezetőséget, hogy lemond ügyvezető elnöki tisztségéről, valamint a Szőlési Hírek felelős kiadói megbízásáról.

Dr. Pallós Zoltánné röviden megindokolta döntését. Elmondta, hogy egyébirányú elfoglaltsága miatt nem tud annyi időt fordítani a ZSBK-val kapcsolatos teendőkre, amennyi egy ilyen szervezet vezetőjétől elvárható lenne. Elhatározását megerősítette az önkormányzaton belül kialakult feszültség, illetve, hogy ott a Zsongorkó Baráti Kör tevékenységét utóbbi időben néhányan kedvezőtlenül ítélik meg. Hozzátette, nem kíván ezekben a konfliktusokban résztvenni. Ugyanakkor ígéretet tett arra, hogy a szervezet munkájába a lehetőségek szerint továbbra is bekapcsolódik.

A tagság részéről Dani Béláné megköszönte a lemondott elnök eddigi tevékenységét, és sajnálatát fejezte ki döntése miatt. Sándor Tibor bejelentette, hogy valószínűleg a közeljövőben a szervezet KHT-vá alakul át. Addig az alapszabály értelmében ellátja az egyesület vezetői teendőit.

A munkacsoport-vezetők beszámolóját Varga Géza nyitotta meg. Elmondta, hogy a borverseny nagyon jól sikerült. 90 bormintát hoztak 13 településről a megmérettetésre. Két új támogatója is volt a rendezvénynek a Sampo Kft és a Paksi Atomerőmű RT. A régi szponzorok közül a Fekoral Kft tárgyi és pénzügyi támogatást is nyújtott. Segítette a rendezvény sikeres lebonyolítását az uránvárosi mezőgazdasági bolt, a Kadia Kft és Horváth Lászlóné helyi kereskedő. Megköszönte a tagság által nyújtott áldozat-

kész segítséget.

A kulturális munkacsoport vezetője Kovács Sándorné felvázolta az idei terveket. Kirándulást szeretnének szervezni gyermekek részére a sümegi várba és környékére, felnőttek részére pedig látogatást terveznek a nagyszakácsi szakácsversenyre. Dr. Pallós Zoltán javasolta, hogy a felnőttek kirándulását tartsák inkább aug. 11-én a napfogyatkozásakor egy olyan helyen, ahol ez a páratlan természeti jelenség jól megfigyelhető. Perczes András felvetette, hogy a gyerekek kirándulhatnak Székesfehérvárra, a nagy történelmi hagyományokkal rendelkező városba.

Sándor Tibor mielőtt szót adott volna a nyugdíjas klub vezetőjének, sajnálatos tájékoztatta a tagságot, hogy pályázatukat a Soros Alapítvány elutasította, melyet az idős emberek életminőségének javítására kívántak volna fordítani.

Dani Béláné beszámolt az abasári katonadalfesztiválról, ahol énekkaruk sikerrel szerepelt. Az időjárás nem kedvezett a rendezvénynek, szakadt az eső és a település nevéhez méltóan hatalmas volt a sár. Elmondta, hogy a kézimunkaszakkört ősszel folytatják. A közeljövőben énekkaruknak sok fellépése lesz.

A környezetvédelmi munkacsoport nevében Sándor Tibor tájékoztatta a tagságot. Beszámolt a Hajdúböszörményben megrendezett országos találkozóról, melyen Holota Jenővel képviselték a ZSBK-t, és az energiaszekció munkájában vettek részt. A Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás június 13-18-ig egy skóciai tanulmányutat szervez hat község, Bakonya, Boda, Cserkút, Hetvehely, Kővágószőlős és Kővágótöttös polgármesterei számára. Az út célja tájékozódni arról, más országokban milyen elképzelések, tervek vannak a sugárzó hulladékok elhelyezésére. A tanulmányúton a Társulást Sándor Tibor képviseli. Szintén júniusban országos

környezetvédelmi konferencia lesz Sopronban, ezen valószínűleg nem tud részt venni senki.

Az egyebekben Sándor Tibor beszámolt az előző gyűlésen eldöntött támogatások végrehajtásáról. A belvízkárosultak javára 50.000 Ft-ot utalt át, két sportolónak pedig a 10-10 ezer Ft támogatást kifizették. Tájékoztatta a tagságot az ügyvivő, hogy berendezték a tájékoztató irodát, melynek átadása május végén várható, a ZSBK fogja működtetni és megfelelő

személyt sikerül alkalmazni az iroda vezetésére, egy utolsó éves környezetvédelmi szakmérnökhallgatót, kövágószőlősi lakost.

Bátor József felvetette, hogy az alkalmazott személyének kiválasztásához miért nem kérték ki a tagság véleményét és mikortól lép életbe az alkalmazás. Kérdéseket tett fel a költségvetéssel kapcsolatosan.

Sándor Tibor elmondta, hogy megfelelőbb személyt nem valószínű, hogy találtak volna, ugyanakkor egy tagtársunk lányáról van szó, nem hiszi, hogy bárkinek is kifogása lenne személye ellen. Válaszolt a ZBK költségvetését firtató kérdésekre is. Megkérte a jelenlévőket, nézzék meg közösen a tájékoztató irodát az Újtelepen.

Ezután a ZSBK tulajdonát képező, tavalyról magmaradt virágládákat szétosztották a jelenlévők között.

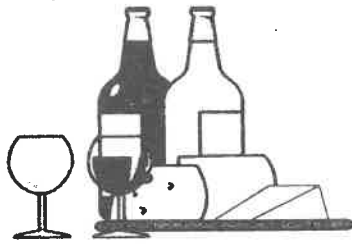
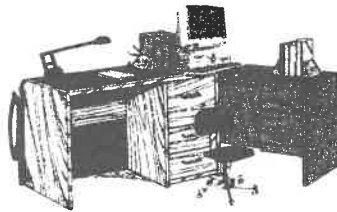
Amikor már a tagok egy része indulni készült, Bátor József még egyszer szót kért. Bejelentette, hogy lemond a tiszteletbeli elnöki funkcióról, és feleségével együtt kilépnék a Zsongorkó Baráti Körből.

Kovács Sándorné nagyon furcsának találta a döntést, mivel a szervezet támogatottjaként nyerte el harmadszor is a polgármesteri tisztséget.

Bátor József csak annyit válaszolt, nem akarja az önkormányzatot összekeverni a Baráti Körrel.

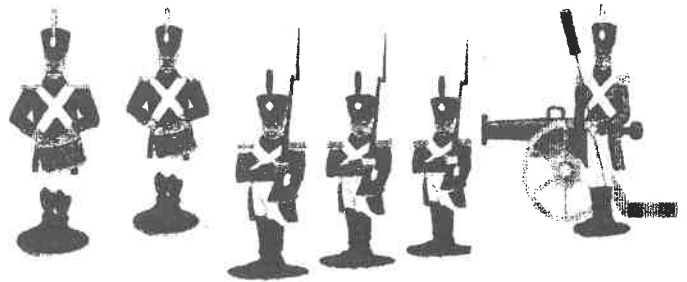
Ezután a jelenlévők egy része az Újtelepre ment, ahol megtekintették a közeljövőben megnyitandó tájékoztató irodát.

Sándor Tibor

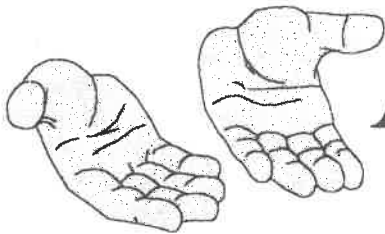

A nyugdíjasklub hírei...

Katonadal fesztivál Abasáron. Április 24-25-én rendezték meg Abasáron a „Katonadalok V. nemzetközi fesztiválját”. A rendezvényre énekkarunk is meghívást kapott. Nagyon örültünk – mint minden meghívásnak – és felkészültünk a nagy (kb. 750 km) útra, hogy képviseljük szűkebb hazánkat Kővágószőlőst. 25-én, vasárnap fél 6 –kor indultunk különjáratú busszal, közösen a baksai énekarral és a Baranya bokréta együttesel. Klubunk tagságából elkísértek bennünket Farkas Istvánné, Schilling Józsefné, Hajdú Józsefné, továbbá a nyugdíjasok baranyai és pécsi vezető képviselői. Az időjárás nem volt kegyes hozzánk, mert egész nap esett az eső, csak ritkán, rövid időre láttuk a napot. Délután kettő órakor

került sor fellépésünkre. Énekkarunk elismerő oklevélben részesült. A hosszú út miatt nem sokat időzhettünk Abasáron, 15 óra tájban indultunk vissza. Késő este, 22 óra körül érkeztünk haza, egy élménnyel gazdagabban. Hogy ezt a szép utat vállalhattuk, köszönhetjük a Zsongorkő Baráti Körnek, mivel utazásunk költségét teljes összegben finanszírozta. Ezúton is köszönjük a szép gesztust, mely számunkra nagyon sokat jelentett.

A nyagi segítség.

Tájékoztatom Kővágószőlős azon nyugdíjas lakosait, akiknek nyugdíja létminimum körüli, vagy ez alatti, valamint más jövedelemmel nem rendelkeznek, hogy lehetőség van méltányossági nyugdíjemelés, valamint egyszeri szociális segély kérelmezésére, amennyiben előre nem látott nagyobb kiadások terhelték. Pl.

háztartási gépvásárlás, javítás stb. (híradástechnikai, szórakoztató eszközre nem vonatkozik!).

A szükséges adatlapok nálam kaphatók díjtalanul. A méltányossági nyugdíjemelés kérelméhez csatolni kell az előző havi nyugdíjszelvényt, tartós gyógykezelés esetén orvosi igazolást. A szociális segélykérelemhez az előző havi nyugdíjszelvényt és a vásárlást ill. javítást igazoló ÁFA-ás számlát, vagy másolatát.

Csütörtöki napokon du. 2-4 óra között szívesen segíték az adatlapok kitöltésében (aki azt igényli), majd továbbítom azokat az illetékesekhez.

Névnapi ünnepség. Legutóbb május elsején találkoztunk, amikor névnapokat ünnepeltünk összevontan. Az ünnepeltek

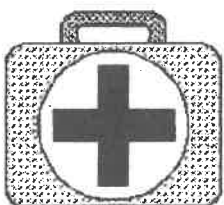
frissen sült fánk specialitással és a hozzávaló italokkal vendégelték meg a tagságot.

Gyémántlakodalom. Ismételten kérem azon kővágószőlősi házastársakat, akik ez évben ünneplik 50-55 esetleg 60-ik házassági évfordulójukat és egy szép ünnep részei kívánnak lenni, június 15-ig keressenek fel jelentkezésükkel.

Dani Béláné nyugdíjasklub vezetője

Véradás lesz Kővágószőlősen 1999. június 8-án

11-től 15 óráig

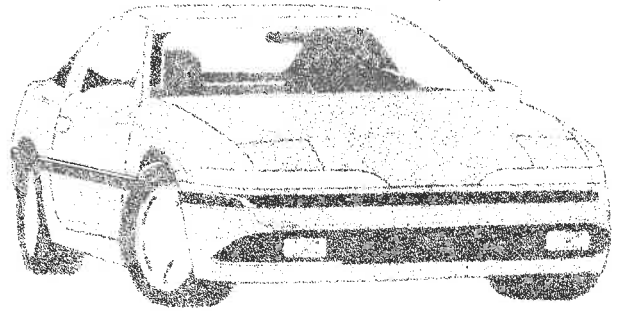
Segítsen, hogy segíthessünk!

A kővágószőlősi Általános Nevelési Központban!

ÚJ TÍPUSÚ FORGALMI ENGEDÉLY ÉS TÖRZSKÖNYV

Az autólopások visszaszorítása és a biztonságos adás-vétel érdekében 1999. január elsejétől az eddigi forgalmi engedély helyébe két járműokmány lép: az új típusú forgalmi engedély és a törzskönyv. A jármű tulajdonjogát a törzskönyv, a forgalomban való részvétel feltételeinek meglétét pedig a forgalmi engedély igazolja.

- **Mivel szolgálják az új okmányok a biztonságot?**
- Mindkét dokumentumot a legmodernebb technika segítségével állítják elő. Különleges papírból illetve anyagból készülnek, speciális biztonsági eljárással.
- **Ki és mikor juthat az új típusú forgalmihoz és törzskönyvhöz?**
- 1999. január elsejétől azok jutnak az új dokumentumokhoz, akik első Magyarországi üzembe helyezést kérnek a rendőrségtől, tehát
 - ha külföldről új vagy használt járművet hoz be és forgalomba helyeztet,
 - vagy ha a gyárból újonnan Magyarországra érkezett autót vásárol autókereskedéstől.
 akkor elsők között jut a fenti okmányokhoz.
- 1999. július 1. után új okmányokat kap az 1998. december 31. előtt forgalomba helyezett autó, ha az eladják. A többi járművet 2001. január 1-je után látják el a fentiekkel rendőrhatalósági ügyintézés során vagy az időszakos műszaki vizsgát követően.
- **Hogyan lehet hozzájutni az új okmányokhoz?**
- Az első magyarországi üzembe helyezés alkalmával az illetékes rendőrkapitányságon kapja meg az új típusú forgalmi engedélyt. A törzskönyvet a BM Adatfeldolgozó Hivatala postázva térítvevényes küldeményként.
- **Mennyibe kerül az okmánycsere?**
- A rendelet szerint okmányonként 2000 Ft+Áfa. Amennyiben az okmányokat egyazon eljárásban adják ki, akkor a díjuk 3000 Ft + Áfa

- **Hogyan kell használni az okmányokat?**
- Az új forgalmi engedélyt ugyanúgy hordja magánál közlekedéskor, mint az eddigit. Ezzel szemben a törzskönyvet ne tartsa magánál! Helyezze biztonságos helyre! (Otthon, zárható helyen, széfben, stb.) A közúti ellenőrzést végző rendőr nem fogja kérni. A törzskönyvre csak a jármű eladásakor van szükség.
- **Mit kell tenni a jármű eladásakor?**
- Az adás-vételi szerződés megkötését és a vételár kifizetését követően adja át a vevőnek:
 - A törzskönyvet
 - A forgalmi engedély műszaki és üzembe tartói lapját, miután az üzemben tartói lap hátoldalára feljegyezte az elidegenítés dátumát! A bejelentőlapot tépje le, jegyezze fel rá az eladás időpontját, a vevő adatait és írassa azt alá a vevővel! 15 napon belül juttassa el a lakóhely szerinti illetékes rendőrkapitányságra. Ezzel igazolhatja, hogy eladta az autóját, és megszabadul az esetleges későbbi kellemetlenségektől.

Szenzációs eredmények a Kick-Box szakosztály életében

Tóth-Miklái Tibor a Debrecenben megrendezett Kick-Box világtornán vett részt, ahol sikerült az első helyezést elnyernie. Gratulálunk!

A kiscsapat nagy napja

Az újonc Kővágószőlős - DOZSÓ SE Kick-Box csapata 1999. május 6-án megyei olimpiai selejtezőn vett részt. Az eredmények magukért beszélnek. A tízfős csapat a következő eredményt érte el:

Első helyezettek: Tóth-Miklái Tibor, Tóth-Miklái Anna, Váradi Zoltán, Kalányos Tamás.

Második helyezést ért el: Pál József, Bogdán Sándor.

Harmadik helyezést ért el: Várnai József.

Ezúttal mondunk köszönetet a Kővágószőlői Sport Egyesületnek és a Zsongorkő Baráti Körnek, a szakosztálynak nyújtott támogatásért, mellyel lehetővé tették számunkra, hogy a versenyeken sportolóink elindulhassanak.

Tóth-Miklái Tibor
szakosztály vezető

DIALÓGUS A CIVIL MAGYARORSZÁGÉRT

A Miniszterelnöki Hivatal által rendezett konferenciát tartottak 1999. április 15-16-án Budatétényben.

Előadók közül először Dr. Stumpf István a Miniszterelnöki Hivatal, vezető miniszterének beszédéből idézünk.

Stumpf István beszéde kezdetén megállapította, hogy a civil szervezetek meghatározó szerepet játszanak az elkövetkező időkben a nemzet életében. "Most egy korszak határához érkeztünk el mind az állam, mind a civil szerveződések, mind a korporatív szerződések jövőjét illetően. A korszakhatár nem csak a XXI. századba való belépéshez kötődik, hanem kötődik ahhoz, hogy az információs társadalom, a globalizálódó világ másfajta reakciókat, funkciókat igényel. Ezért sokkal korporatívabb, sokkal együttműködőbb világra van szükség. Az állam szerepének újra gondolása, az állam szerepkörének definiálása az egyik legfontosabb intellektuális vitatéma szerte a világon. Nemcsak a harmadik út problémájában testet öltő vitákat jelenti elsődlegesen. Úgy látom, hogy a hagyományos probléma megoldó rendszerek válsága figyelmezteti politikai irányzatoktól függetlenül a politikusokat, gondolják át a politika szerepkörét, világossá kell tenni annak társadalmi szabályzó és szociális funkcióit, és ehhez mérten lehet újra definiálni a közigazgatás és a közszolgálat szerepét is. Ez ma már nem lehetséges a kooperatív állam felfogása nélkül. Az állam vagy beépítette a maga szervezeti rendszerébe a különböző korporatív struktúrákat, vagy túlhatalma miatt erős korlátozó szerepe van. A globalizálódó világban azok versenyképesek, akik képesek nagyon rövid időn belül gyors válaszokat adni azokra a kihívásokra, amelyeket az egymástól függő gazdaságok ma már globális kihívásként érzékelnek. Hiszem, hogy kulcsfontosságú szerepük van a civil szerveződéseknek. A polgári kormányzat érzékelte ezt a kihívást. Az egyik legfontosabb feladatunknak azt tartottuk, hogy újra fogalmazzuk viszonyunkat a társadalom különböző rétegeivel. Ennek jegyeként tette le javaslatként a kormányzat a társadalmi párbeszédre hívó ajánlatát. Olyan intézmény rendszert ajánl a kormány, melyben egyértelmű felhatalmazással rendelkező partnerek megállapodásokat tudnak kötni egyes problémák megoldásának érdekében. Ami a civil társadalomhoz való viszonyt illeti, nem lehet egyszerű intézményes megoldásokkal a problémákat elintézni. Fontos üzenet a civil társadalom számára, hogy a Miniszterelnöki Hivatalban létrejött a Civil Kapcsolatok Főosztálya. Ez az osztály próbálja összehangolni kormányzaton belül a civil szerveződésekkel foglalkozó részlegek munkáját. A minisztériumok között egy közös stratégia mentén folyamatos munkát kell, hogy koordináljon. Azon túl természetesen lehetőséget arra, hogy szervezett kapcsolat jöjjön létre maguk között a civil szervezetek között úgy központi, mint regionális szinten és a civil szempontokat próbálja a kormányzat felé közvetíteni. Nagyon remélem, hogy a több mint 50000 civil szerveződés, amelyek Magyarországon igen széles körben reprezentálja a szakma, az értékvilág és a problémák mezejét, tudomásul veszi azt, hogy egy új korszak köszöntött be."

Majd így folytatta:

"A magam részéről mindent meg fogok tenni annak a régóta követelt elvnek az érvényesüléséért, hogy egyfajta **nyitott jogalkotás** történjen Magyarországon, **vagyis a civil szerve-**

ződések minél előbb bekapcsolódhassanak a jogalkotási folyamatokba, megjelenhessenek azok a folyamatok és értékek és szempontok már a döntéshozatal legkorábbi fázisában, amelyek a civil szerveződések szempontjából megjelenítendő értékek. Tudom, hogy nehéz ennek a mechanizmusát kialakítani, az is világos, hogy erre már ez ideig is voltak törekvések, de mind a közigazgatás oldaláról, mind a civil szervezetek oldaláról ezt bizalmatlanság, övezte. Sokkal inkább a döntéshozatal későbbi fázisában lehetett belobbizni bizonyos érdekeket, bizonyos értékeket, melyek már bekerültek a politikai viták kellős közepébe. Olyan mechanizmust kell kialakítani mind a központi közigazgatási szervekben, mind az önkormányzatokban, ahol ezek az értékek, melyeket a non profit szervezetek, képviselnek kellő időben kerüljenek be a folyamatokba. A kormány részéről mindent megteszünk annak érdekében, hogy folytatódjon a dereguláció, folytatódjon az a folyamat, amely megszünteti azokat a jogszabályokat, amelyek fölöslegesek, gátak a polgárok előtt és gátak a kormányzat előtt is.

A regionális programoknál, a Phare támogatások és a Világbanki támogatások is nagyon fontos, hogy arra irányuljanak, hogy segítsék a kormányzat és a helyi önkormányzat és a civil szerveződések együttműködését. Az EU csatlakozás során a civil szerveződések tapasztalatai beépülhessenek a kormányzati tárgyalásokba, azok a szakértők részt vehessenek ezekben a tárgyalásokban. Én úgy gondolom, hogy **az elkövetkezendő időkben az önkormányzat és a civil szerveződések kapcsolattartását erősíteni kellene, és a kormányzati pénzekhez való hozzáférés is elsődlegesen a helyi önkormányzati többletforrásokkal együtt kell, hogy a civil szervezetekhez jusson el.** Meggyőződésem, hogy ez az új viszony, ami a kooperatív, együttműködő, esélyteremtő állam és egy növekvő, szélesedő felelősségteljes civil társadalom között kialakulhat Magyarországon, növeli az ország versenyképességét."

Dr. Csefkó Ferenc a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Központ munkatársa három kiegészítést tett az előtte elhangzottakhoz.

- "Makro szintről vizsgálva elég széleskörű előkészítő munka folyik abban a tekintetben, hogy hogyan alakuljanak át a társadalmi érdekegyeztető mechanizmusok. Fontos, hogy valóban tényleges partneri viszony alakul és ez tényleges konzultációt kell jelentsen a kormányzat és civil szervezetek között, amire eddig nem volt példa. Ennek megvalósítása a kormányzati szervek részéről egy nehéz feladat a civil szervezetek különböző strukturái miatt.
- Egyetértés. Ez nem egyenértékű azzal, ami ma is érvényes a jogszabály-alkotási folyamatban, mert eddig csak véleményezési joga volt a különböző érdekképviseleti szerveknek. Az egyetértésnél a kölcsönös érdekek figyelembe vétele, kompromisszum keresése, konszenzusra való törekvés valamint a politikai és szakmai érdekek ütköztetése olyan fázisban, amikor még annak értelme van.

A SARLÓS BOLDOGASSZONY TISZTELETÉRE SZENTELT RÓMAI KATOLIKUS PLÉBÁNIA-TEMPLOM

A helység plébániájának első említése a XIV. századi pápai tizedjegyzékekből kerül elő (Györffy: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza, I. 393). Maga a templom ennél régebbi kor stílusjegyeit is magán viseli.

Dercsényi Dezső (Baranya középkori templomai, 16-17. o.) a templom méltatásával kapcsolatban írja: "... e kötetünkben szereplő legjelesebb műemlékeink egyike, építészeti megoldását, belső s egykori külső ... díszét és felszerelését illetően egyaránt. "Lejebb így ír: "A külsőn ötszintes, támpilléres torony uralkodik, nemcsak méreténél fogva, hanem szimbolikusan is szinte magán hordja a templom építéstörténetét. ... Az első két szintet román ikerablakok törlik át, közöttük téglából rakott pálcátagos választópárkány. ..."

A templomtorony ez alsó két szintjének stílusjegyei a XIII.

századra mutatnak. Ez a különösen nagy méretű torony ma is áll a barokk épületbe befoglalva. Két emeletét egyszerű kőműves munkával készült tagozatok díszítik. Később a torony sarkait gótikus támpillérekkel erősítették meg. Ezt, feltehetően a XVI. század elején, még Mohács előtt történt első ismert átépítése alkalmával végezték el. Erről az átépítésről az 1721. évi ún. Bohuss-Vizita alkalmából a következőket írták: A templom "két ajtaja kőből van kifaragva, a nagyobb a torony alatt nyugat felé néz, a másik pedig dél felé,

amelyre a következő szavak vannak 1512-ből bevésve: "Exaltata esr sankta Dei Genitrix." A torony négyszögű és kőből épült, a csúcsa piramis alakú (szintén kőből)." A Domsics féle vizitáció 1729-ben a következőkről ír: A templomot 1726-ban lefedték és a tabernakulumát újjáépítették. (Merényi Ferenc: Domsics Mátyás egyházlátogatása Baranyában, 1729-ben, Pécs 1939. 57-58. o.)

Az épület mai formáját az 1763 és 1772 között folyt átépítés során nyerte el. A középkori egyhajós templomot lebontották a torony kivételével. Ezt a nyugati tornyot felmagasították és mögé nagy méretű egyhajós templomot építettek. Az építkezést a birtokos pécsi székesegyház káptalanja végeztette. A település egyik fontos központjuk volt, elsősorban jelentős szőlőművelése következtében.

A későbarokk templom egyhajós hosszházát három csehsüveg boltozatos szakaszra osztották, a nyújtott félköríves lezárású szentélyt csehkupola illetve félgömbkupola fedi. A szentélytől északra található a sekrestye. A hajó nyugati végében háromszakaszos boltozott karzat helyezkedik el. A templom déli és nyugati kapuját egyszerű barokk szalagkeret díszíti. A nyugati kapu előtt a gótikus támpillérek közé barokk volutás, kagylódiszes, kosárvíves esőfogót építettek. Az épület későbarokk berendezése különösen értékes. A főoltár Mária látogatása Erzsébetnél ábrázoló oltárképét a bécsi Karl Bachmann festette. A bal oldali mellékoltár képe Mária-Magdolnát ábrázolja, a jobb oldali mellékoltáron pedig Kálvária szoborcsoport helyezkedik el, amely esetleg a Jakab-hegyi volt pálos kolostorból származik.

Bizonyos felfogások szerint a pécsi székesegyház átépítéséből került a szőlősi templomba a pécsi székesegyház Corpus Christi kápolnájának szószéke, keresztelőkútja, gyóntatószéke és csillárja. A templom berendezéséhez tartozik még két gótikus szenteltvíz-tartó és a Jakab-hegyi pálos kolostor ide hozott gótikus szentségfülkéje. Feltehetően a templom eredeti gótikus szentségházához tartozhatott az a XVI. század eleji kőfaragvány, amelyre 1772-ben a barokk újjáépítés építési feliratát vésték fel. Ez ma a templom előcsarnokában van elhelyezve. A templomot 1974-79-ben állították helyre. Ekkor kerültek elő a torony középkori részletei is.

ÉS ÚJBÓL A TORONY...

Dercényi Dezső professzor, aki a művészettörténetben volt otthonos és nem Kővágószőlősen, csalahatatlan biztossággal látta meg impozáns templomtornyunk szimbolikus jellegét és értékét. De végül is ilyen település-felkiáltójel, jelkép a világ minden falujának bármelyik templomtornya! A mindennapoknak olykor a hitéletől távolabbi szféráiban is: ez a torony valamiféle "falucsúc", a táj legfontosabb geodetikus pontja, "toronyiránti" utak egybetorkollása; kereszt-órája: a mindennapok irány- és ritmusadója, harangja - amúgy hétköznaposan - halottsirató vészjelző, és viharűző; s amikor a bongás a maga nap-harmadoló ritmusában felveszi az "ünneplőt", akkor Istenhez segíti repíteni, munkáinkat megközölve, a falusi úrangyalákat. A nemműemlék templomok is folyton szépített, óvott rangjelzései a településeknek, az önismeret beszédesebb elemei, mint a falucímer, s jobban is értjük, érezzük folytonos

jelentőségükben jelképi erejüket.

A szőlősi torony építészettörténeti emeletei: a szőlősi történelem rétegei, mint a talajszerkezeti sávok szőlőink alatt, mint rég porladó ősök erőfeszítéseinek egymásra rakott megannyi téglasora. Ezek ott magasodnak a lélekben, a történelmet megvalló, becsülő falusi polgárban, s ez rimel benne a kinti torony-magasodással, ez teszi azt igazán széppé és örökbecsűvé, számunkra élet-emlékké, ami másnak "csak" műemlék.

Hajdan ebbe a toronyba gyűjtötték be a tájat körbevizslató örök a fellángolt asztagok, kigyulladt pajták riasztó fényeit, s a kóbor martalóc-csapatok fegyvercsillámlását: őrzőnk is volt a torony.

Nemes hálából a béke és tisztesség fényébe öltöztette azóta templomtornyát reflektorsugarakkal estelente a falu... De lehet, hogy mostanra az égők kiégtek? Vagy némileg mi égünk ki? Esetleg csak ránksöté-

tedett a könyvelés? A toronyfény nem flanc, mint a diszkók neonvillogása. Igaz, hogy nem is üzlet. Ahogy nem üzlet sem a templom, sem a történelem. Ha le kell szoknunk arról, hogy sötétben is fölnezhünk a fénybe, félő, hogy előbb vagy utóbb napvilágnál sem látunk a lábunk elé...

BUZÁS ANDOR:

/ az 5. oldal folytatása /

DIALÓGUS A CIVIL MAGYARORSZÁGÉRT

- Az önkormányzati szférát érintő megjegyzés az, hogy ez ideig az **önkormányzatok voltak azon szervek, amelyek részben a kormányzat hibájából, másrészt a saját belső torzalkodásaikból fakadóan az egyik leggyengébb érdekérvényesítési tevékenységgel rendelkeztek.** Ami az önkormányzatok és a civil szerveződések kapcsolatát illeti, nem tudok részletes értékelésbe bocsátkozni az együttműködés közel egy évtizedes kapcsolatairól. Két vonatkozását kívánom kiemelni, ami a szféra megítélését illeti. **A választások időszakában az önkormányzati szféra a mindenkori sikerpropaganda egyik fontos terüle-**

te. Hozzá kívánom tenni, - most itt pártoktól függetlenül beszélek - azt is, hogy az önkormányzatok, mint valóban, ahogy ezt nyugaton nevezik "a demokrácia alapkövei" jelentős eredményeket értek el a helyi jogállam megteremtésének időszakában, s ezen státutumok kidolgozásában. Az a véleményem, hogy az **önkormányzatok és a civil szervezetek a cselekvés helyi fórumai.** Ez az a terület, ami a legtöbb konfrontációt, a legtöbb problémát okozta immár lassan tíz esztendeje. Tehát hiába születtek különböző jogszabályok, hiába születtek kijelentések úgy vélem, hogy a települések saját arcuknak megfelelően **nem tudták kialakítani** azokat az eljárási mecha-

nizmusokat, amelyek révén **ezek a szervezetek részeseivé váltak volna a helyi közügyek intézésének.** Ez lehet egy olyan rendkívüli fontos terület, amelyet egyediesíteni szükséges, lebontva minden egyes település szintjére, mert **nincs két egyforma település.** Hiszek abban, hogy egy adott településtípusba esetleg szegénységi, gazdasági, népességi összetételük stb. szerint tartozhatnak települések. **Az is igaz, hogy nem lehet általában elítélően nyilatkozni az önkormányzatok és a civil szerveződések kapcsolatáról.** Vannak olyan települések, ahol az önkormányzat, a képviselő testület és a civil szervezetek között normális kapcsolat alakult ki.

/ folytatás a 8. oldalon /

DIALÓGUS A CIVIL MAGYARORSZÁGÉRT

A civil szervezetekkel kapcsolatos **normativitásról**. Tehát mit lehet annak érdekében tenni, hogy a helyi önkormányzatok a mostanihoz képest valóban a jogállamiságnak megfelelően szabályozzák ezeket a területeket? Az első, ami nagyon fontos az, hogy minden önkormányzat és a civil szervezetek lapozzák fel a Magyar Köztársaság Alkotmányát. **Az Alkotmány tartalmaz olyan elvi tételt és rendelkezést, amelyet le kell fordítani helyi szintre.** Nem kell ettől félni. Az alkotmány látszólag messze van a települések világától, de ha abból indulunk ki, hogy országos szinten a szuverenitás létteményese a nép, akkor helyi társadalom akarata kifejezi a választó polgárok közösségének akarataát. Ez a rendező elv, amely kell, hogy áthassa minden önkormányzat működését.

Szabályozandó, megvizsgálandó terület még a **közügyekben való részvétel joga, mint az állampolgár alkotmányos alapjoga. Általában az önkormányzatok nem is foglalkoznak ezzel a kérdéssel.**

A gyülekezési és egyesülési jog is hasonlóan fontos.

Ami még mindezeknél is fontosabb: a **képviselő-testület működésében való megnyilvánulás, a nyilvánosság biztosítása.** A helyi szólásszabadsággal való élés a képviselő-testület tevékenységében milyen követelményeket kell, hogy támasszon az önkormányzatok számára.

Számtalan olyan jogszabály van, ami elvi lehetőséget biztosít egyrészt a **részvételre, a véleménymondásra, másrésztől különböző feladat-ellátásában való együttműködésre.**

Az önkormányzati törvénynek vonatkozó passzusait azért jelzem felsorolásszerűen, mert alapvető problémának azt látom, hogy az **önkormányzatok a törvény civil szervezeteket érintő passzusait általában az önkormányzatok vagy egy az egyben átveszik, ismétlik, de semmiképpen nem teszik azt meg, hogy a helyi civil szervezetek arculatára, sajátosságaira tekintettel lévő szabályozásba rögzítsék.** Ebből fakad az is, hogy véleményem szerint az SzMSz vagy bármilyen más típusú rendeletei az önkormányzatnak meglehetősen pontatlanok. Célszerűnek látnám azt, hogy az önkormányzatok azon túl, hogy rendeletet alkotnak a képviselő testület és szervei működési mechanizmusáról, szervezeteiről, ezentúl státúumokat alkossanak, amelyben tárgykorúen oly módon szemlélve az önkormányzatiságot, ahogy az előadásom hátra lévő részében teszem. A település egységeinek, a település választópolgárainak közösségei és szerveződésesei jelenjenek meg és kapjanak őket illető jogot.

Az önkormányzatiság értelmezése. Nem csak az állam szerepének újragondolására van szükség, hanem megérett az idő arra, hogy az önkormányzatiság - általában nem az önkormányzatokról beszélünk -, hanem különböző típusú, funkciójú önkormányzatiság miben létező cseréljünk eszmét. Ez is két szinten történhet meg. Az egyik a parlament, a politikusok oldala, hogy megfelelő törvényalkotással a törvények felülvizsgálatával tegyék meg a szükséges lépéseket. De legalább ilyen fontos, hogy **minden egyes önkormányzat a maga számára, az adott képviselő testület netán a cikluson túlra tekintve értelmezze a saját maga számára azt, hogy mit is jelent ott helyben kormányozni, és ebben az önkormányzati folyamatban milyen másfajta szereplők a megfelelő kompetenciák és partneri viszonyok tisztázása mellett vehetnek részt.**

Értelmezésem szerint az önkormányzat részei:

közhatalmi jogosultsággal felruházott képviselő-testület és annak különböző szervei

részönkormányzatok (pl. nagyobb településekre érvényes). Itt a különböző részérdekek integrálása okozza a problémát.

településen lévő társadalmi, politikai, egyesületi stb. szervezetek.

A civil szervezetek **érdekérvényesítési eszköze** az informális befolyás, olyan fórumok, amelyek tényleges kapcsolódási pontokat jelentenek. **A civil szerveződések ne álljanak meg azoknál a lehetőségeknél, amelyeket a település felajánl számukra, hanem kezdeményező módon, de mindenképpen sokkalta erőteljesebb jogosítványokat vívjanak ki maguknak. Hogy ezt megtehesék a civil szervezetek belső összefogására van szükség.** Az önkormányzati partnerséghez túl kell hogy jussanak az egy adott cél képviselésén, maguknak is össze kell fogni. Így lehetséges az, hogy a kezdeményezés, vélemény, javaslatétel, egyetértés, feladat és hatáskör átruházás tekintetében erőteljesebbek legyenek.

Új kihívás a civil szervezetek számára a területfejlesztés, és a régiók EU csatlakozása. A civil szervezetek ezekben a rendszerekben Magyarországon nem rendelkeznek képviselővel. A fejlesztésekkel, a pénzelosztásokkal kapcsolatos valamilyen típusú közreműködés illeti meg a civil szervezeteket, mely teljes mértékűen hiányzik. Hiányzik még a civil szervezetek **közreműködési részvételi lehetőségének biztosítása** területi szinten. Ilyen például a megyei településfejlesztési tanácsban való részvétel. Ezek a településfejlesztési tanácsok jelentős anyagiakkal rendelkeznek, pénzt osztogatnak.

Regionális szint. Ez egy új kihívás a civil szerveződések számára is, a programokba való valamilyen típusú részvétel a monitorozás rendszerébe való bekapcsolódás.

A civil szervezetek számára adott lehetőségek és eszközök nem az állam vagy az önkormányzat adománya számukra, hanem a dolog természetéből fakad."

Aranyág

Az országos Aranyág Alapítvány beteg és mozgássérült gyermekeket támogat. Az évek alatt összegyűlt több mint 500 millió Ft-nyi tőkét adományok segítségével gyűjtötték össze. Az adományozók között nagyon sok magán-személy, vállalat, intézmény, egyesület szerepelt főleg belföldről, de számos külföldi adakozó is akadt. Az adakozási kedvet segítő, időnként televíziós gálaműsort sugároznak. Így volt ez legutóbb május 2-án is az MTV 1-en. A műsorban különféle produkciók szerepeltek, neves előadók, művészek részvételével. Az est folyamán több mint 20 millió Ft gyűlt össze. Az alapítvány célkitűzéseit a Zsongorkő Baráti Kör is támogatta 5.000 Ft adománnyal.

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban. **Felelős szerkesztő:** Sándor Tibor
Szerkesztőség: Kővágószőlős Széchenyi u. 4/1
Nyomdai munka: Agóra Nyomda Pécs